

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 12 ноември 2021 година, врз основа на примена жалба од Сергеј Самсоненко, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Спорт 1“, со текстот насловен „Самсоненко оставил 3,5 милиони евра долг во Вардар само во 2020 година!“, го прекрши Кодексот на новинарите на Македонија во членовите 1 и 3.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 4 ноември 2021 година, адвокатско друштво „Менкиноски“, во својство на овластен полномошник на Сергеј Самсоненко, поднесе жалба за текстот со наслов „Самсоненко оставил 3,5 милиони евра долг во Вардар само во 2020 година!“, објавен на 7 октомври 2021 година, на интернет – порталот „Спорт 1“ (www.sport1.mk).

Во поднесена жалба се наведува дека текстот содржи неточни информации, апсолутна пристрасност во информирањето и незастапена втора страна, поради што евидентна била намерата на порталот да им наштети на честа и угледот на Самсоненко. Во претставката се нотира дека медиумот воопшто не се обратил до Самсоненко за да ја слушне неговата страна, како и активностите кои ги презел во изминатиот период.

Оттука, жалителот смета дека во текстот на „Спорт 1“ е прекршен Кодексот на новинарите во членовите 1, 2, 3 и 13, како и членовите 14 став 3 и 17 став 1 од Законот за медиуми и членовите 8 став 1, 14 став 2 и 3 од Законот за граѓанска одговорност за навреда и клеветата.

Во однос на наводите во текстот околу долгот на бизнисменот, подносителот на жалбата потенцира дека најголем дел од долгот се однесувал на исплата на бруто плати кон играчите, стручниот штаб и персоналот во АД „Ракометен клуб Вардар“ Скопје, поради што било пристапено кон склучување на договори со гаранции помеѓу доверителот и РК Вардар Скопје, како и Самсоненко, како гарант платец, кој се обврзал, а во август 2021 година и ги исполнил обврските кон доверителите во износ од 700 илјади евра.

Во продолжение на жалбата се вели дека онлајн медиумот „Спорт 1“ во оспорениот текст прикрил, односно премолчил важни информации, чие објавување влијаело врз толкувањето и разбирањето на содржината од страна на читателите, вклучително и врз формирањето на ставот за личноста на Самсоненко. Во овој контекст, жалителот наведува дека во текстот не е споменат фактот дека Самсоненко на АД „РК Вардар 1961“ му дал наменски заем во износ од 300 илјади евра, кои биле депонирани во Европската ракометна федерација за сезоната 2021/2022 година, а кои по враќањето на истите од страна на ЕХФ ќе биле искористени за намиравање на обврските кон играчите и вработените во „Ракометен клуб Вардар“.

Во обемното образложение на жалбата, подносителот се осврнува и на долга хронологија настани, процеси и активности поврзани и за Фудбалскиот клуб Вардар, кој се споменува во содржината. Во претставката се потенцира и дека настанатите обврски и кон ракометниот клуб Вардар и кон фудбалскиот клуб Вардар целосно ќе бидат подмирени, за што веќе била постигната спогодба за начинот на исплата.

На крајот, во жалбата се нагласува и дека порталот „Спорт 1“ не го објавил демантот доставен од бизнисменот Самсоненко до медиумот и до управителот на медиумот. Со тоа, како што се наведува во претставката, освен на Кодексот на новинарите, порталот постапил и спротивно на Уставот, Законот за медиуми и на Законот за граѓанска одговорност за навреда и клеветата.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Спорт 1“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Управителот на медиумот, Златко Крстевски, целосно ја отфрли жалбата како неоснована и потенцира дека како доказ во истражувањето се воделе според финансиските извештаи од двата клуба РК Вардар и ФК Вардар, кои биле јавно достапни на сајтот на Македонска берза. Крстевски дополнува дека двата извештаја биле потпишани од директорите на клубовите кои биле директно назначени од Самсоненко, што би можело да значи дека тој или не се согласувал со тоа што го потпишале и испратиле како извештај неговите вработени или, пак, станувало збор за лоша комуникација.

Во однос на демантот на жалителот испратен до „Спорт 1“, Крстевски вели дека во демантот при цитирањето на оспорениот текст, свесно или несвесно, бил прескокнат воведниот дел каде што се посочувало дека целата содржина е базирана токму на финансиските извештаи.

„Со тоа, жалителот веројатно намерно сака да ја окарактеризира објавата како, цитираме, „Неточно и нефер известување“, иако е базирана врз официјални документи објавени на официјален веб портал на Македонската Берза. Во „демантот“ кој што го добивме по обична пошта од адвокатската канцеларија, никаде не се демантира суштината на текстот (бројките и загубата на двата спортски колективи) туку се реагира на спомнувањето на г-динот Сергеј Самсоненко во контекст на клубовите, а за кој е општо познато дека беше сопственик на двата колективи. Напротив, „демантот“ е полн со злонамерни инсинуации и клевети на нашата новинарска работа, која е базирана исклучително на факти и егзактни броеви“, велат од „Спорт 1“ во одговорот на жалбата.

Од порталот „Спорт 1“, меѓу другото, нагласуваат дека ова не била прва реакција од страна на Самсоненко до нивниот медиум. Посочуваат дека и претходно добивале „слични писанија“ од негови правни застапници кои не ја демантирале суштината на текстот, туку биле полни со навреди, закани и инсинуации. Крстевски цени дека, на тој начин, Самсоненко сакал да изврши притисок, мешање и цензура во работата на редакцијата на „Спорт 1“.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 3.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 3: „Новинарот ќе настојува да биде обезбедено објавување на исправка, деманти и одговор во случај кога ќе биде утврдена неточност на информација“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 12 ноември 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина. Најпрво, заклучија дека не можат и немаат право да ги утврдуваат фактите наведени во неа. Надлежност на Комисијата е единствено да утврдува дали се почитуваат етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Текстот на „Спорт 1“ несомнено е од висок јавен интерес, зашто истражувањето ја следи финансиската состојба и проблемите со кои се соочил најтрофејниот македонски спортски клуб „Вардар“. Предмет на новинарска опсервација се долговите кои поранешниот сопственик на фудбалскиот и на ракометниот клуб Вардар, Сергеј Самсоненко ги оставил во 2020 година. Авторот содржината ја темели на два финансиски извештаја за двата спортски колектива, преземени од веб-страницата на Македонска берза. Документите се објавени во рамките на текстот, на кои можат да се воочат податоци за загубите на ракометниот и фудбалскиот клуб на Вардар во 2020 година.

Без да навлегува во утврдување на точноста на бројките и податоците во текстот, оценка на Комисијата е дека, сепак, начинот на кој е обработен новинарскиот производ е нецелосен и едностран и оти во текстот недостигаат одредени значајни аспекти. Освен фактографските податоци, авторот ја продлабочува темата и објавува и коментира тек на настани и процеси во спортските клубови, без да ѝ се даде простор на „втората страна“. да се изјасни Во овој контекст, евидентно е дека авторот на текстот, свесно или несвесно, пропуштил или можеби не сметал дека треба да наведе и дополнителни информации.

Такви информации медиумот можел лесно да добие доколку го испочитувал основното новинарско правило да побара став од засегнатите страни, во случајов, од бизнисменот Самсоненко или од претставници на неговата компанија. Отсуството на овој принцип се коси со **членот 1** од Кодексот на новинарите, во чии начела се вели дека новинарот треба да обезбеди „втора страна“, односно да им даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора. Онлајн медиумите нема да прикриваат или премолчуваат важни информации чие објавување би можело да влијае врз толкувањето или разбирањето на содржината на извештајот од страна на читателите.

Во продолжение, Комисијата за жалби утврди и дека порталот „Спорт 1“ не го објавил демантот упатен од жалителот до редакцијата и до управителот на медиумот. Став на Комисијата е дека, во отсуство на правилото на „втора страна“ во текстот, порталот имал обврска повеќе да го објави демантот. Таквата отстапка е спротивна на **членот 3** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот ќе настојува да биде обезбедено објавување на исправка, деманти и одговор во случај кога ќе биде утврдена неточност на информација.

Моралната одговорност за неточноста на информацијата паѓа на новинарот и затоа е важно тој самиот да влијае и да обезбеди демант, исправка или одговор во медиумот во кој информацијата е објавена, а чијшто автор е тој. На тој начин, новинарот го штити и сопствениот интегритет, но и интегритетот на медиумот во кој работи. Онлајн медиумите се обврзуваат навремено да ја исправат секоја објавена информација за која ќе се утврди дека не е точна, или да ја дополнат информацијата која е нецелосна. Ова особено се однесува на информациите што некому можат да предизвикаат материјална штета или да нарушат нечиј углед. Одговорот може да се одбие, доколку страната за која станува збор ја отфрлила претходно дадената можност за презентирање на свои забелешки за истото прашање, без објективни причини.

Комисијата за жалби не најде доволно елементи за да констатира и прекршување на членовите 2 и 13 од Кодексот на новинарите, на кои упатува жалителот во поднесената претставка.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова Илиеска, Ердем Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет – порталот „Спорт 1“ (www.sport1.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Интернет – порталот „Спорт 1“ (www.sport1.mk), е членка на Регистарот на професионални онлајн медиуми и на Советот за етика во медиумите (СЕММ).

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

